

О.К. Романова
(к. філол. н., доцент, зав. кафедри
української та російської мов ОНПУ),
Т.Ф. Коляда-Березовська
(к. філол. н., доцент ОНПУ)

ПОЛІТИЧНА КУЛЬТУРА В ОСВІТІ ІНОКОМУНІКАНТІВ ЯК ВИКЛИК ЧАСУ

Комунікація інофонів на рівні політичному вимагає всебічного та поглибленого вивчення мови, оскільки реалізація комунікативного зв'язку відбувається за допомогою конкретних мовних засобів. Мова як феномен культури формує людську особистість, її світогляд, сприяє інтелектуальному розвитку. Комунікативна спрямованість мовних засобів може носити пізнавальний, емоційний, експресивний, соціальний, психологічний та культурологічний характер. Сфера практичного використання мовних засобів різноманітна.

Інокомунікант в умовах спілкування здатен реалізовувати ті мовні засоби, які найбільш повно відображають його соціально-психологічні можливості, його мовну культуру.

Мова, відображаючи національну політичну культуру народу, органічно пов'язана зі світовою політичною культурою, тому її вивчення завжди можливе у комунікативно-прагматичному аспекті.

Відомо, що у сучасній українській політології тлумачення політичної культури ґрунтуються на різних методологічних підходах (суб'єктивно-психологічний, ціннісно-нормативний, як розгляд певного символічного світу, як регулятор політичної поведінки, ототожнення з ідеологіями та формами соціальної свідомості). Будучи прибічниками теорії когнітивної лінгводидактики, зазначимо, що з усього спектру визначень поняття, послуговуємося таким його розумінням: «політична культура - ...прояви пізнання, специфічне знання, пов'язані з категоризацією політичних відносин та інших основоположних реалій суспільного буття (політична система, її інститути, соціальні відносини, релігія, мораль, культурно-історичні традиції тощо)» [1].

Серед багатьох визначень поняття «політична культура» спільним складником є *знання*, отже, вихідним моментом формування політичної культури в процесі навчання інокомунікантів є розуміння того, що «політична культура охоплює рівень знань та уявлень про політику» [2, с.588], а мова віддзеркалює усі особливості людської діяльності. У сфері соціально-політичної комунікації, термінологія якої найбільш виразна та багата на сучасному етапі, важливими є два моменти: характер тексту та компетентність комуніканта.

Політична термінологія, будучи відкритою системою та такою, що постійно змінюється, відображає бурхливе сучасне політичне життя в усьому його різноманітті. Екстралінгвістичні фактори зумовлюють активність використання термінів, а умови життя вимагають від суб'єктів знання цих термінів та їх реалізацію у комунікативному процесі.

Культура використання політичних термінів у мовленнєвій діяльності набуває вкрай важливого значення, тому що помилки при використанні термінів ускладнюють комунікацію та не сприяють підвищенню культури спілкування й пізнавальному процесу.

Українська політична мова як складник української національної літературної мови – це нормалізована сукупність засобів, що обслуговують сферу політики. Представлена вона, перш за все, лексикою, яка займає істотне місце в мовній репрезентації цієї сфери. Політичний лексикон – це однорідна маса одиниць з точки зору їх актуальності у сучасній українській літературній мові, він належить до загальноживаного або термінологічного словникового фонду, з його тематичним розподілом, стилістичною характеристикою.

Для іноземних студентів закладів вищої освіти України знання політичної мови – це, передусім, знання загальноживаної політичної лексики (найменувань, понять і реалій політики) та частотних політичних термінів, які дозволяють їм розуміти тексти соціально-політичного змісту в українських засобах масової інформації. Це є особливо актуальним у контексті зростання інтересу молоді до соціальних мереж, які, виступаючи інтерактивним засобом об'єднання користувачів у спільноти, зарекомендували себе ефективним інструментом політичних та політтехнологічних впливів на суспільне життя, оскільки відкривається можливість значного впливу особистості на суспільство, а також забезпечення прозорості міжособистісних відносин. І в такий спосіб створюються нові моделі партнерства.

На прикладах розвитку української політичної лексики студенти-іноземці можуть прослідкувати національні та інтернаціональні тенденції, виявити загальні семантичні закономірності й образні осмислення.

В умовах значної активізації сучасного політичного життя суспільства вагомо зросло значення лексикографічних видань, що мають задовольнити інтереси студентів з числа іноземних громадян у цій сфері. Це підводить до необхідності створення спеціалізованих словників політичної лексики для інокомунікантів, які б містили як основні поняття міжнародної політики (референдум, популізм, лобі, путч та ін.), так і новітньої національної (перебудова, помаранчева революція, революція Гідності, Майдан тощо).

Безумовно, таке збагачення свідомості інокомунікантів знанням реалій політичного життя країни перебування сприятиме всебічному і гармонійному розвитку особистості, розширенню їхнього активного лексичного запасу, формуванню комунікативних вмінь та навичок, матиме як навчальне, так і виховне значення.

Література:

1. Сас П. М. Політична культура [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.history.org.ua/?termin=Politychna_kultura (останній перегляд: 25.04.2020).
2. Політологічний словник: Навч. посібн. для студ. вищ. навч. закл. / За ред. М. Ф. Головатова та О.В. Антонюка – К.: МАУП, 2005. – 792 с.